

Maap. 20. XII 1937

Röykkiön kaivaus Nakkilan pitäjän Lammaisten kylän
Yli-Laurilan (Uulon) talon Tarringinmäessä (Hakamäessä) 1937.

Liitteet: 2 karttaa ja 3 valokuvaa
(levyt 11020-22).

Satakunnan museon kokoelmissa Porissa on kaksi varhaista rautaista rannerengasta, N:ot 5518 ja 5519, jotka löytötiedon mukaan on löydetty Yli-Laurilan talon maalta, läheltä Kauniston torppaa, hävitetyn hiidenkiukaan pohjalta 1903. Museonjohtaja M. Kauppinen tarkasti v. 1904 löytöpaikaksi olettamansa röykkiönjäännöksen pohjalla olevan paasiarkun tuloksetta. - Professori Hackmanin 1915 rannerenkaitten löytäjältä, Frans Niemeltä, saaman tiedon mukaan ei paasiarkkuröykkiö kuitenkaan ole löytöpaikka, vaan muuan lähistöllä oleva röykkiö. - Esihistoriallisen osaston kesäohjelmaan 1937 otettiin sen tarkastus ja kaivaus, ja tehtävä joutui allekirjoittaneelle, joka suoritti sen kesäkuun 28-29 p:nä 1937. Kaivaukseen osallistui ylioppilas N. Maajoki.

Hiidenkiukaan pohja paasiarkkuineen Tarringinmäessä (Hackmanin mukaan Hakamäki), lähellä Kauniston torppaa (kartta 1), oli helposti löydettävissä. Se oli suuri, n. 17 x 20 m:n laajuinen röykkiönjäännös, josta koko keskiosa oli poissa ja vain reunoissa kiviä osoittamassa sen alkuperäisiä rajoja. Sensijaan en voinut varmuudella identifioida professori Hackmanin mainitsemaa röykkiötä, koska ympäristössä, - paitsi verrattain ehjää röykkiötä, jonka kaivauksen suoritin, - oli ainakin kahden röykkiön jäännökset.¹⁾

1) Löytäjä, Frans Niemi, on Amerikassa, joten en edes häneltä voinut saada tietoa asiasta.

Vain muutaman metrin päässä paasiarkkuhaudasta Kauniston torppaan päin (torpasta n. 100 m länteen), oli koskematon matala röykkiö, joka kaivettiin (kartta 2, valokuvat 1-3). Se oli 6 x 7 m:n suuruinen, matala (n. 50 cm) röykkiö (karttaliite 2), paksun turpeen ja sammalen peitossa, kasattu pienistä kivistä, varsinaista latomusta ei lainkaan. Kivet olivat suurimmaksi osaksi pieniä punaisen hiekkakiven laakoja tai nyrkinkokoisia pyöreähköjä mukulakiviä. Vain reunoissa ja keskellä röykkiötä oli suurempia kiviä, edelliset puhtaassa pohjahiekassa, mahdollisesti reunakiveystä, vaikka kehys ei suinkaan ollut täydellinen. Mahdollisesti on myös osa hiekkakivilaatoista peräisin alkuaan suuremmista, aikojen kuluessa särkyneistä kivistä.

Röykkiö jaettiin kaivausta varten neljänneksiin. Karttaan on tarkemmin mitattu vain suurimmat kivet, muut merkittiin vain summittain 0 0 0 kuvioilla. Seulomista oli mahdoton suorittaa, maan oikeastaan oli vain kivimurskaa, mutta kaivettiin se mahdollisimman huolellisesti kaivauslusikoilla. Löydökset olivat hyvin niukat, vain jokunen luun sirunen (saviastianpalanen ja poltetun) (KM 10600:1-7) osoitti kysymyksessä olevan hautaröykkiön. Hiiliä oli niukanlaisesti muutaman neliömetrin alalla. Kivien alla oli välittömästi kova pohjamaa, suurimmaksi osaksi suorastaan kalliopohja.

Löytöjen puutteessa jää röykkiön aika epämääräiseksi. Todennäköistä on, että se olisi pronssikaudelta tai varhaiselta rautakaudelta. Pronssikautisena lienee pidettävä viereistä paasiarkkuhautaa, varhaiseen rautakauteen taas viittaavat lähistön löydöt, yllämainitut rautaiset rannerenkaat.

Kaivauksen jälkeen kasattiin röykkiö suunnilleen entisensä laiseksi.

Helsingissä 17 päivänä joulukuuta 1937.

Ella Kivikoski

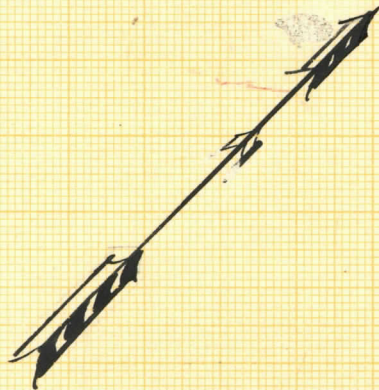
Karttalite 1.

Osa venäl. top. kartasta
XVIII: 15 (1:42000). x Tar-
ringinmäki.

Nakkila, Tarringinmäen (Yli-Laurilan + Uulon Hakamäki) röykkiö
E. K. 1937

0 1 2 3 m

// polt. luita

// jokunen saviastianpala.

x hiiltä

1,67 1,49 1,33 1,21 1,15 1,09 0,96 0,90 0,88 0,96 1,01 1,08 1,28 1,29 1,34 1,34

1,75 1,72 1,76 1,68 1,62 1,61 1,59 1,51 1,45 1,42 1,34 1,36 1,32 1,36

11020
1. Röykkiö paljastettuna. Valok. O:sta
päin.

11021.
2. Röykkiö paljastettuna ja valokuva-
tuna N:stä päin

11022.
3. Poikkileikkaus linjalla AB, va-
lok. O:sta päin.